

bízott, helyettes) az igazgató alkalmazza. A kiváló tanárok külön rang-sorba kerülnek és soronkívül lépnek elő. Ezek sorából kerülnek ki az igazgatók is. A szolgálati idő 40 év, korhatár 65. életév. Magánórák adása nem tilos! (Egy csodálatos ország, ahol még a tanárnak is szabad külön tanítania, nemcsak a joghallgatóknak!) Az internátusok nagyobb része egyházi kézben van. A tanári pálya itt sem gazdagodási lehetőség, de a Professore címnek nagy tekintélye van.

A Magyar Tanítóképző 1938. évi szeptemberi száma Trefort Ágoston emlékének szenteli első sorait halálának 50-ik évfordulója alkalmából. Sok irányú érdeklődése mellett sokat utazott is. A külföldi szemlélete nem indította igazságtalan elragadtatásra, s Franciaországban is meglátta a mi viszonyainknál gyatrább közművelődési állapotokat. 35 éves korában lett kultuszminiszter. Nem volt a külső formák embere, közvetlen megbeszélésekkel intézte el legtöbbször az ügyeket. Középiskolai törvényei alapvetőek. Neki köszöni alapjait a mesteriskola, a zeneakadémia, az iparművészeti múzeum, a technológiai iparművészeti iskola, stb. Sokat köszönhetnek neki az egyetemek is. A tanítói nyugdíjintézet, a magyar nyelv kötelező népiskolai tanítása, az iparostanonciskolák létrejötte őt dicsérik. A felsőbb leányiskolák szükséges voltát felismerte. Ezeken kívül nevelői intézetet is szándékozott létesíteni; de itt nem számolt az étellel. Az élet más formákat kényszerített ki. De munkássága értékéből ez semmit nem von le. *Molnár Oszkár* „Az új iskolaév küszöbén“ c. cikkében megállapítja, hogy egy új iskolatípus lépett egyenlőrangú társul a gimnáziumok mellé, a liceum, a tanítóképző intézetek bevezető iskolája. De ez élő valósággá csak akkor lesz, ha ezek a liceumok valóban meg is telnek. Ebből kiesendül az író aggodalma, hogy talán nem fog jelentősen több tanuló beiratkozni az új liceumba, mint eddig a tanítóképzőbe. Pedig ez nem volna megoldás. „A liceumra épített tanítóképzőnek számtalan értékére és kiválóságára folyóiratokban és egyéb lapokban sokan rámutattak.“ Mi innen a szerkesztőségből úgy látjuk, hogy a közönséghez nem jutó folyóiratokban igen, de a mindennapi életet erősen befolyásoló napi sajtóban nem eléggé propagálták az új középiskolát. Cikkíró nehéz javaslatot vet fel. A gimnázium csak az egyetemi tanulmányokra képesíthetne, a liceum pedig „minden más főiskolára.“ Kiemelkedő cikke a folyóiratnak *dr. Kosáry János* nyomtatás alatt levő „Reálfilozófia“ c. munkájának „Az anyag“ című részlete. Ebben az anyag szerkezetéről való modern ismeretelemekig jut spekulatív alapon, azután az eddigi természettudományi ismeretekkel igazolja, és ezekhez fűzi elmé- kedéseit. Érdeklődéssel várjuk a teljes munkát!

Pedagógiai Szeminárium VIII. évfolyam 9. szám. *Dékány István dr.* „Az érzület neveléséről“ ír. Először is megvilágítja az érzelem és érzület közötti különbséget. Az érzületek szoros összefüggésben vannak az akarat- tal: „Az érzület a csírázó rugók összefonódása.“ A cselekvés létrejöttéhez érzület, aktuális rugók és külső körülmények szükségesek. Az érzületek nevelése azért fontos, mert az iskolában kevés alkalom van a cselekvésre. A „cselekvés“ komoly jellegű. A munka-elv hatása alatt oly cselekvéseket

találtak ki a gyermekek számára, amelyek ál- vagy félmunkák. De a gyerekek erre is szüksége van. Kérdés, hogy ezek emelik-e a motívumgazdagságot. Az érületi anyagból sok maradt meg az olvasmányokban, s ha az agyon-elemzés idejét is múlta, időszerű marad mindig a témakör. A motívumokra, a rejtett hátsó rugókra sok fejtegetés nélkül rá kell ébreszteni a gyermeket. *Gárdonyi Albert dr. a budapesti utcanevek történeti hátterét keresi és jogosultságukat vizsgálja pár esetben.* Általában az utcákat jelölő táblák alá kellene írni a történeti vonatkozásokat, hogy a névadás célját elérje: nagyjaink tetteinek megörökítését. *Pécsi Albert dr. cikke: „Az emberi élet értéke számokban.“* A cím nem fedi a tartalmat, az „értéke“ szó bizonyára nyomdahiba. Statisztikai adatokról van szó, a német hivatalos évkönyv alapján. Legrészletesebb adatokat nyújt Amerika baleset-statisztikája. Szó van azután a gyilkosságok, öngyilkosságok, a gyermekhalandóságok számáról, illetve arányáról az egyes országokban. A betegségek elleni küzdelem következtében a természetes halál arányszáma erősen emelkedett. Azután megemlékszik a csecsemőhalálózásról és a születések korlátozásáról. A folyóirat e számának tanítási mintái: A legkisebb közös többszörös (ill. nem azonos nevezőjű törtek összeadása és kivonása) az elemi isk. V. osztályában; Történelmi eszményképem (fogalmazás az elemi isk. VIII. osztályában); A hazai ég csillagai (tanítás a középisk. III. osztályában).

Ugyanezen évfolyam 10. számában *Dr. Nosztopi László Szent István pedagógiáját* méltatja. *Gárdonyi Albert dr. a budapesti Szent-István-émlékeket* ismerteti. *Jankovits Miklós dr. a székesfehérvári tanügyi kiállításról* számol be. *Barton Imre a városi továbbképző iskolák helyzetéről* ír. Mi legyen a tanítási anyag azoknak a gyermekeknek a részére, akik a hat elemi elvégezték, más iskolában nem folytatják tanulásukat, de tanoncnak még fiatalok? Természeteszerű, hogy az anyag kiválasztásának valószínű jövő foglalkozásuknak megfelelően ipari irányúnak kell lennie. De specializálni nem lehet. Oly elemek veendőek fel, amelyek minden, vagy legtöbb ipari pályán hasznos ismeretek. A folyóirat e számában közölt tanítási tervek a következők: Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga? (történelem az elemi isk. V. osztályában); A gyermek és a hit (szülői értekezleten tartott tanítás az el. isk. IV. leányosztályában); Vizsga a VIII. leányosztályban. Könyv- és folyóiratismertetések után közli azután a folyóirat a Fővárosi Pedagógiai Könyvtár új beszerzéseit. Igen hasznos közlés!

A Jövő Utjain XIII. évfolyamának 3. száma „Megindulások és megoldások“ vezető gondolat köré csoportosítja cikkeit. *Nemesné Müller Mária* úgy látja, hogy a pedagógus igazán kitűnő munkát csak akkor tud végezni, ha a tananyagnak minimumát jelölik ki iskolája számára, s a többletet gyermekei lelki képességeihez képest ő szabja mag. Ebben azután órarendi követelmények se zavarják! Így a tanító azt mélyítené ki, amihez tehetsége van, s így nevelő ereje növekedhetne. A tanító a ma uralkodó tanterveken túl közelebb juthatna a napi élet kérdéseihez, a nemzeti élethez. A szülőket aktívabban kell bekapcsolni. (Ne legyen a szülő csak ijedt hallgatója és bókoló híve az iskolának.) Érvényesüljön az iskolában a környezetből folyó lelki adottsága a gyermeknek. De mindez csak úgy lehetséges,